

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Berättelse

om

WENERSBORGS

högre fullständiga elementarläroverk

under läsåret 1865—1866,

jemte

inbjudning

till

afhörandet af årsexamen vid nämnde läroverk,

af

CARL SAMUEL HULTSTRÖM

läroverkets rektor.

Dessutom:

Redogörelser under samma läsår af vederbörande rektorer och lärare för lägre elementarläroverken i Borås och Alingsås samt stadspedagogien i Ulricehamn.

Wenersborg.

Bagge och Pettersons officin, 1866.

I. Högre elementarläroverket i Wenersborg.

Det läsår, som snart är till ända och hvarför jag går att redogöra, har i svenska elementarläroverkets utvecklingshistoria serskild betydelse, derigenom att från och med det samma tillämpning skett af Kongl. Maj:ts den 12 maj nästlidet år utfärdade "nådiga kungörelse angående ändring i nådiga stadgan för rikets allmänna elementarläroverk af den 29 januari 1859". Denna föreskrifna, i många afseenden viktiga ändrings hufvudpunkter äro:

- 1:o att tyska språkets läsning börjar redan i 1:sta klassen;
- 2:o att grekiska språket, förut inträdande i 4:de klassen och obligatoriskt för alla lärjungar, som läste latin, numera uppskjutes till 5:te klassens nedra afdelning, samt att det må bero af eforus att, efter det läroverkskollegium yttrande afgifvit, bevilja dispens derifrån för de lärjungar på klassiska linien, som finnas icke utan svårighet kunna följa undervisningen;
- 3:o att läsning af franska språket på klassiska linien börjar först i 5:te klassens öfra afdelning;
- 4:o att undervisningen i 3:dje och 4:de klasserna öfverlemnas åt högst 4 lärare;
- 5:o att i den allmänna lärotiden (36 veckor hvarje år) inberäknas icke blott de 4 dagarnes föreskrifna ledighet vid pingsthelgen, utan äfven de 7 dagarnes vid påsken; samt
- 6:o att angående den dagliga lästiden bestämmes, att, om 3 lärotimmar följa på hvarandra, såväl före deras början, som efter deras slut minst 2 timmars ledighet lemnas lärjungarne.

Alla dessa nya bestämmelser torde gillas af pluraliteten bland både föräldrar och lärare, måhända med undantag af punkten 2, der de förre möjligen önskat en större frihet, och många af de sednare ansett, att antingen ingen dispens borde medgifvas eller åtminstone att en mera bestämd föreskrift lemnats för de dispenserades sysselsättning. Serskild uppmärksamhet fästar jag på punkterna 4 och 6, hvaraf den förre upphäfver ett föregående, icke ovanligt missförhållande, att 11—13:åriga lärjungar undervisades af 6 eller ännu flere olika lärare, och den sednare på det lyckligaste sätt löser den länge omtvistade frågan om fördelningen af den dagliga lästiden, som numera, otvifvelaktigt till lärjungarnes gagn, *måste* fördelas både på för- och eftermiddagar.

Den för läroverkets framtid ojemförligt allra *viktigaste* nya föreskrift är dock tillägget till läroverksstadgans 58 § uti 5:te momentet, som bestämmer, att för kompetens till lärare-syssla fordras, att den sökande "förvärfvat öfning och erfarenhet i lärarekallet genom att minst ett år vid något högre elementarläroverk under rektors och vederbörande lärares ledning hafva följt undervisningens gång och deruti sjelf såsom lärare deltagit, eller ock att han kan styrka sig ega annorledes genom öfning förvärfvad, emot nyssnämnde prof svarande undervisningsskicklighet." Den som känner, huru ofta helt och hållet opröfvade lärare, som endast af en ren tillfällighet eller för utkomsts skull egnat sig åt detta viktiga kall, blifvit antagne (hvilket isynnerhet inträffat under de sista 10 åren, då så många nya läraretjenster för mycket på en gång inrättats), måste glädja sig åt denna föreskrift, som, till oberäkneligt gagn för skolan, och icke mindre för lärarne sjelfva (ty intet kall fordrar i högre grad å de sednares sida bestämd fallenhet och lefvande intresse, — hvarförutan det blifver tyngre än något annat), afhåller dem, som sakna de nödiga egenskaperna.

På dessa skäl tvekar jag ej att uttala den åsigt, att de genom kongl. kungörelsen den 12 maj 1865 bestämda nya föreskrifter, med anledning hvaraf på nådig befallning ett sam-

manträde hölls den 27—30 följande juni i Stockholm med samtliga rektorerna vid de högre elementarläroverken, och vid samma tillfälle utdelades "anvisningar och råd till lärare angående tillämpningen af de till nådiga stadgan för rikets allmänna elementarläroverk af den 29 januari 1859 hörande undervisningsplaner", — komma att utöfva ett väsendtligt inflytande på framåtskridandet af vårt lands elementära undervisning.

Iceke heller bör jag underlåta att här omnämna, att Kongl. Maj:t samma dag som ofvannämnde nådiga kungörelse utfärdades funnit för godt besluta "nedsättandet af en kommission för granskning af förhandenvarande till elementarläroverkens tjänst utgifna läroböcker, till en början inom språkundervisningens område, samt för afgifvande af utlåtande i afseende på de grundsatser, efter hvilka sådane läroböcker lämpligen böra uppställas, äfvensom serskildt angående frågan om en likstämig grammatisk behandling af de serskilda inom skolan förekommande språken": — ett bestämmande af ganska stor vikt, hvarpå jag i förra årsberättelsen genom en kort framställning tillät mig fästa uppmärksamhet.

Efter denna inledning öfvergår jag till redogörelse för läsåret i vanlig, föreskrifven ordning:

A) Undervisningen.

- 1) *Lästerminernas början och slut*: höstterminen börj. d. 24 aug.; slut. d. 19 dec.
vårterminen börj. d. 18 jan.; slut. d. 2 juni.
 - 2) *Dagliga lärotiden*: fördelad på för- och eftermiddagar.
 - 3) *Antagna läroböcker*:
- I Kristendom: katekesen, Bergs bibelhandbok och Norbecks lärobok i dogmatiken;
Biblisk historia: Bohms lärobok;
Kyrkohistoria: berättelser ur kyrkohistorien af A. Almquist för klass. 4 och 5, Cornelii lärobok för klass. 6 och 7;
Modersmålet: Filéns lärobok och Bjurstens läsebok;
Latinska språkets grammatik: Rabes lärobok;
d:o explikation: Rabes krestomathi, Cornelius Nepos, Julius Cæsar och Ovidius för klass. 3—5; de 2:ne sistnämnde auktorerna, Cicero de officiis, Cato Major, Lælius och orationes selectæ, Livius, Virgilius och Horatius för klass. 6 och 7;
Grekiska språkets grammatik: Langes, Rabes och Säves läroböcker;
d:o explikation: Nilsons läsbok, Xenophons Anabasis, Homeri Odysse och Herodotus;
Tyska språkets grammatik: Lyths lärobok;
d:o explikation: Lyths krestomathi, Schillers Gesch. des 30-jähr. Kriegs och Wilhelm Tell, Goethes Hermann und Dorothea samt Voss'ens Luise;
Engelska språkets grammatik: May's och Ekmans läroböcker;
d:o explikation: May's krestomathi, Irvings life and voyages of Columbus, Goldsmith's Vicar of Wakefield, Marryaths Monsieur Violet och Coopers The Spy;
Franska språkets grammatik: Öhrlanders och Oldes läroböcker;
d:o explikation: Oldes explikationsöfningar för klass. 4 och 5, Lamartines voyage en orient, Saintines Picciola, Voltaires Henriade, "variétés littéraires", rédigées par Berndtson, "bibliothèque française" par Paban samt "choix d'esquisses biographiques" de F. Arago, för klass. 6 och 7;

- Mathematik:** Zweigbergks lärobok i aritmetik, Euclides, Björulings lärobok i algebra, Lindmans i plan trigonometri samt Alreiks i stereometri;
- Naturvetenskap:** Berlins läsebok för klass. 1 och 2, Arrhenii mindre lärobok i botanisk terminologi för klass. 2--4, 3:dje häftet af Anderssons inledning till botaniken för klass. 5 och 6, Sundevalls lärobok i zoologi, fysikens grunder af Schabus, öfvers. af Berlin, jemte den sistnämndes lärobok i kemi;
- Svensk historia:** Alanders och Ekelunds läroböcker samt den förres läsebok;
- Allmän d:o:** Alanders, Palmblads och Pütz' läroböcker;
- Geografi:** Wings lärobok för 1:sta och till en del 2:dra klassen;
Palmblads d:o för de öfriga klasserna;
- Filosofi:** Afzelii läroböcker i logik och psykologi.

Uti dessa läroböcker hafva följande lärokurser blifvit genomgångna:

Första klassen:

- Kristendom.** Katekes: första hufvudstycket. Läsning af valda psalmer.
Biblisk historia: gamla testamentets, jemte några valda berättelser ur nya testamentets.
- Modersmålet.** Språklära: det viktigaste af formläran och af läran om enkla satsar.
Öfningar i ren och tydlig innanläsning samt rättskrifning.
Berättelser ur nordiska sagohistorien.
- Tyska.** Grammatik: substantivernas och adjektivernas deklinationer samt hjälpverberna "haben" och "sein".
Explikation: 3 blad af de före syntaxen stående explikationsöfningarne uti Lyths krestomathi.
- Mathematik.** Aritmetik: de fyra räknesätten i enkla tal och sorter, jemte öfning i hufvudräkning.
Geometrisk åskådninglära: efter föredrag och undervisn. af läraren i teckning.
- Naturvetenskap.** (Berlins läsebok har begagnats vid innanläsningsöfningarne, då redogörelse äfven fått lemnas för innehållet.)
Mathematisk geografi: de enklaste begreppen, efter muntlig framställning.
Fysisk d:o: det allmännaste om verdensdelarne; samt Sveriges, Norges och Danmarks.
- Historia och Geografi.** Historia: Svenska konungalängden.
Geografi: Sveriges, Norges och Danmarks politiska, jemte en kort öfersigt af Europas stater med deras hufvudstäder.

Andra klassen:

- Kristendom.** Katekes: andra hufvudstycket och repetition af det första. Läsning af valda psalmer och bibelspråk.
Biblisk historia: nya testamentets (hufvudsakligen efter bibeln).
- Modersmålet.** Språklära: formläran och det allmännaste af syntaxen samt de viktigaste rättsafsningsreglorna.
Öfningar i satsupplösning, rättskrifning och välläsning.
- Tyska.** Grammatik: det allmännaste af formläran till och med en del af de oregelbundna verberna.
Explikation: 20 sidor af de före syntaxen stående explikationsöfningarne.
- Mathematik.** Aritmetik: de fyra räknesätten i vanliga och decimalbråk samt i sorter, jemte fortsatt öfning i hufvudräkning.
Geometrisk åskådninglära: efter föredrag och undervisn. af läraren i teckning.

- Naturvetenskap. Matematisk geografi: grunddragen deraf.
 Fysisk d:o: det allmännaste om verldsdelarne, samt floder, berg och sjöar i Europa.
 Botanik: Linnés sexualsystem, med tillämpning dels efter plancher och dels efter tillgängliga värväxter.
- Historia och Geografi. Historia: Svenska konungalängden jemte 25 berättelser ur Alanders läsebok.
 Geografi: Sveriges, Norges och Danmarks politiska efter Palmblads lärobok, och det öfriga af Europas efter Wingses.

Tredje klassen:

- Kristendom. Katekes: repeterad. Läsning af valda psalmer samt stycken ur nya testamentet med förklaring.
 Biblisk historia: repetition af läroboken, tillika med de viktigare anmärkningarne.
- Modersmålet. Språklära: satslära samt det viktigaste af interpunktionsläran; satsupplösning och rättskrifning efter diktamen samt smärre uppsatser i form af bref och beskrifning jemte läsöfningar.
- Latin. Grammatik: formläran.
 Explikation: de 2 första afdelningarne uti läsboken till Rabes grammatik.
- Tyska. Grammatik: formläran avslutad och repeterad. Skriföfningar på lärorummet.
 Explikation: st. 8—20 uti Lyths krestomathi.
- Engelska. Grammatik: uttalsläran och det viktigaste af formläran till oregelbundna verber.
 Explikation: st. 1—14 uti May's krestomathi.
- Mathematik. Arithmetik: repetition af föregående kurser, samt enkel och sammansatt regula de tri.
 Geometri: (klassiska linien) de 26 första propositionerna;
 (reala d:o) hela första boken af Euclides.
- Naturvetenskap. Botanik: Linnés sexualsystem och grunddragen af organografien, efter Arrhenii mindre lärobok, jemte tillämpning deraf på åtskilliga allmänna växter.
 Zoologi: inledning till djurrikets kännedom, och läran om däggdjuren.
- Historia och Geografi. Historia: från reformationstidehvarvet till lärobokens slut, jemte muntliga berättelser.
 Geografi: ifrån Ryssland till Nederländska monarkien.

Fjerde klassen:

- Kristendom. Katekes: repeterad.
 Biblisk historia: d:o jemte anmärkningar.
 Läsning af valda psalmer, jemte stycken ur gamla testamentet samt vissa af Jesu liknelser.
- Modersmålet. Lika med tredje klassen.
- Latin. Grammatik: repetition af formläran.
 Explikation: Epaminondas, Pelopidas, Alcibiades och Thrasybulus uti Cornelius Nepos.
- Tyska. Grammatik: formläran repeterad; syntax till kap. 6 om verbet. Skriföfningar.
 Explikation: st. 21—31 uti Lyths krestomathi.
- Engelska. Grammatik: formläran till och med de oregelbundna verberna. Skriföfningar på lärorummet.
 Explikation: st. 15—29 uti May's krestomathi.

- Franska. Grammatik: formläran till och med de regelbundna verberna.
 Explikation: st. 1—53 af 1:sta afdelningen uti Oldes explikationsöfningar.
- Mathematik. Arithmetik: till och med intresse-räkning, jemte repetition af det föregående.
 Geometri: (klassiska linien) de två första böckerna af Euclides;
 (reala d:o) de tre d:o d:o d:o
- Algebra: de fyra räknesätten i hela tal samt bråk.
- Naturvetenskap. Botanik: Linnés sexualsystem och organografien, efter Arrhenii lärobok, jemte tillämpning deraf på 200 växtarter för klassiska och på 300 för reala linien.
 Zoologi: (klassiska linien) läran om foglarne och amfibierne;
 (reala d:o) Svenska foglarne utförligare.
- Historia och Geografi. Historia: repetition af fäderneslandets, och från början till Peloponnesiska kriget af den allmänna.
 Geografi: från Nederländska monarkien till Asien.

Femte klassens nedra afdelning:

- Kristendom. Katekes: utförligare katekisation öfver 1:a, 2:a och 3:dje hufvudstycket.
 Kyrkohistoriska berättelser.
 Matthei evangelium kap. 19—28, jemte årets predikotexter.
- Modersmålet. Repetition af språkläran. Interpunktions- och satslära med tillämpning. Läsning af stycken ur Svenska författare. Uppsatser öfver lättare ämnen, jemte muntlig framställning af genomlästa stycken.
- Latin. Grammatik: formläran repeterad; de viktigare reglorna af syntaxen. Ett hem-thema hvarje vecka, och dessutom skriföfningar på lärorummet.
 Explikation: Datames, Epaminondas, Pelopidas och Agesilaus uti Cornelius Nepos samt de 28 första kap. af 1:a boken uti Julius Cæsar.
- Grekiska. Grammatik: det viktigaste af formläran.
 Explikation: 1:a årskursen uti Nilsons läsbok och de 2 första kap. af 1:a boken uti Xenophons Anabasis.
- Tyska. Grammatik: repetition af formläran, samt en del af syntaxen. Ett hem-thema hvarje vecka för reala linien.
 Explikation: st. 34—44 uti Lyths krestomathi.
- Engelska. Grammatik: afslutad. Skriföfningar på lärorummet.
 Explikation: st. 26—30 uti May's krestomathi och kap. 1—4 uti Columbus.
- Franska. Grammatik: formläran till de oregelbundna verberna. Skriföfningar på lärorummet.
 Explikation: st. 53—75 af 1:a samt st. 1—8 af 2:a afdelningen uti Oldes explikationsöfningar.
- Mathematik. Arithmetik: afslutad och delvis repeterad.
 Geometri: (klassiska linien) de 4 första böckerna af Euclides, samt problem; (reala d:o) dessutom den 5:te af d:o, dock utan bevis; samt geometriska öfningssatser efter Todhunter.
 Algebra: (klassiska linien) repetition af 4:de klassens kurs, jemte polynomers upplösning i faktorer;
 (reala d:o) d:o d:o d:o d:o, jemte det viktigaste af läran om digniteter och rötter, eqvationer af 1:a graden med en obekant, samt problem.
- Naturvetenskap. Botanik: repetition af organografien; omkring 300 växtarter.
 Zoologi: läran om amfibierne, fiskarne, insekterna och spindlarne.
 Fysik: från början till hydrodynamiken.

Historia och Geografi. Historia: repetition af fäderneslandets efter läroboken, samt strödda berättelser ur läsboken, jemte Roms historia till Kejsarne af den gamla.
Geografi: Europas afslutad och delvis repeterad.

Femte klassens öfra afdelning:

Kristendom. Dogmatik: kap. 1—4.
Kyrkohistoriska berättelser, hufvudsakligen efter muntligt föredrag af läraren.
Matthei evangelium till slut, brefvet till de Philipper, jemte årets predikotexter.

Modersmålet. Lika med nedra afdelningen.

Latin. Grammatik: syntaxen afslutad och repeterad, jemte prosodik. Hem-themata och skrif-
öfningar på lärorummet lika med nedra afdelningen.
Explikation: hela 1:a och 2:a boken uti Julius Cæsar de bello Gallico; st. II—IV uti
Ovidius (Brodéns edition).

Grekiska. Grammatik: formläran repeterad.
Explikation: kap. 6—10 af 1:a och kap. 1—3 af 2:a boken uti Xenophons Anabasis.

Tyska. Grammatik: hela syntaxen. Ett hem-thema hvarje vecka för reala linien.
Explikation: st. 45—58 uti Lyths krestomathi.

Engelska. Grammatik: lika med nedra afdelningen.
Explikation: kap. 8—14 uti Columbus.

Franska. Grammatik: lika med nedra afdelningen, med tillägg af de oregelbundna verberna.
Explikation: st. 8—70 af 2:a afdelningen uti Oldes explikationsöfningar.

Mathematik. Arithmetik: afslutad och repeterad.
Geometri: lika med nedra afdelningen.
Algebra: det viktigaste af läran om digniteter och rötter, eqvationer af 1:a gra-
den med en obekant, samt problemer.

Naturvetenskap. Botanik: grunddragen af anatomien och fysiologien; omkring 300 växtarter.
Zoologi: kursen afslutad.
Fysik: lika med nedra afdelningen.

Historia och Geografi. Historia: gamla (efter Alanders lärobok) afslutad, samt till Araberna
(§ 14) af medeltidens, efter Pütz.
Geografi: Europas repeterad.

Sjette klassens nedra afdelning:

Kristendom. Dogmatik: kap. 1—8.
Kyrkohistoria: i sammanhang med dogmatiken.
Nya testamentet: 8 kap. af Markus.

Modersmålet. Läsning af valda stycken ur Svenska, Norska och Danska författare. Öfnin-
gar i rättskrifning och grammatik. Uppsatser på lärorummet öfver lättare
ämnen. Det allmännaste af Sveriges litteraturhistoria till 8:de kapitlet. En
hemma utarbetad uppsats hvarannan vecka för klassiska samt hvarje vecka
för reala linien.

Latin. Grammatik: repetition af syntaxen med alla anmärkningarne. Ett hem-thema hvarje
vecka. Skriföfningar på lärorummet.
Explikation: kap. 1—25 af första boken uti Livius; Cato Major af Cicero; 429 vers
uti Ovidius och 600 vers af Virgillii Æneis.

Grekiska. Grammatik: repetition af formläran, samt till verbum, efter Säves lärobok.
Explikation: 3:dje och 4:de boken uti Xenophons Anabasis, samt öfning att skan-
dera uti Homeri Odysseé.

- Tyska. Grammatik: repetition. Ett hem-thema hvarje vecka för reala linien.
 Explikation: sid. 1—55 (Cottas uppl.) af Schillers Geschichte des 30-jährigen Kriegs och hela Wilhelm Tell.
- Engelska. Grammatik: repetition. Skriföfningar på lärorummet.
 Explikation: kap. 11—27 af Vicar of Wakefield.
- Franska. Grammatik: från början till kap. 8 uti Oldes lärobok. Öfversättnings- och skriföfningar på lärorummet för reala linien.
 Explikation: från början till V (voyage de Bayruth) uti Lamartine och de 3 första sångerna uti Henriaden.
- Mathematik. Geometri: 5:te och 6:te böckerna af Euclides, jemte problemers för reala linien.
 Algebra: (klassiska linien) läran om kvadrat-rötter och radikal-quantiteter, eqvationer af 2:a graden med en obekant och af 1:a graden med flere obekante;
 (reala d:o) detsamma jemte problemers.
- Naturvetenskap. Botanik: naturliga växtfamiljerna.
 Zoologi: repetition.
 Fysik: (klassiska linien) från början till hydrodynamiken;
 (reala d:o) akustiken och optiken, samt repetition af hydrostatiken och aërostatiken, jemte problemers.
 Kemi: från början af läroboken till fosfors syror.
- Historia och Geografi. Historia: från medeltidens början till 4:de tidrymden, efter Pütz.
 Geografi: Asiens.

Sjette klassens öfra afdelning:

- Kristendom. Dogmatik: kap. 1—7 fullständigt genomgångna.
 Kyrkohistoria: från lärobokens början till § 41.
 Nya testamentet: lika med nedra afdelningen.
- Modersmålet. Lika med nedra afdelningen.
- Latin. Grammatik: lika med nedra afdelningen.
 Explikation: 1:a boken uti Livius; 1:a boken af Cicero de officiis; vers. 300—756 af 1:a samt hela 2:a, 3:dje och 4:de boken af Virgillii Æneis.
- Grekiska. Grammatik: repetition af formläran, samt hälften af syntaxen efter Säves lärobok.
 Explikation: 5:te och 6:te böckerna samt kap. 1—3 af den 7:de uti Anabasis; från vers. 300 af 1:a till vers. 200 af 4:de rhapsodien uti Odysseen.
- Tyska. Grammatik: lika med nedra afdelningen.
 Explikation: hela Hermann und Dorothea. Dessutom för reala linien Schillers Gesch. des 30-jähr. Kriegs.
- Engelska. Grammatik: lika med nedra afdelningen.
 Explikation: från 36 kap. till slut af Columbus och de 10 första kap. af Vicar. (3 lärjungar hafva läst sistnämnde bok till slut).
- Franska. Grammatik: till bruket af infinitiven (8 kap:s 7 §). Öfversättnings- och skriföfningar på lärorummet för reala linien.
 Explikation: från V (voyage de Bayruth) till slut uti Lamartine och från 4:de sången till slut af Henriaden.
- Mathematik. Geometri: repetition af de 6 första böckerna af Euclides, jemte lösning af lättare geometriska problemers.
 Algebra: läran om 1:a och 2:a gradens eqvationer med flere obekante, jemte problemers. Dessutom repetition af det föregående.
- Naturvetenskap. Botanik: repetiton.
 Zoologi: d:o.

Fysik: (klassiska linien) från början af läroboken till aërostatiken.
(reala d:o) lika med nedra afdelningen.

Kemi: från Syrorna till Aluminium.

Historia och Geografi. Historia: från Portugal (§ 7) till östliga Europa (§ 41), efter Pütz.
Geografi: Afrikas, Amerikas och Australiens.

Sjunde klassens nedra afdelning:

Kristendom. Dogmatik: kap. 1—8 fullständigt genomgångne.

Kyrkohistoria: från lärobokens början till § 41.

Nya testamentet: apostlagerningarne.

Modersmålet. En utförligare uppsats hvarannan vecka för reala och hvar 4:de vecka för klassiska linien. Sveriges litteratur-historia till lärobokens slut. Talöfningar en gång i månaden. För öfrigt lika med 6:te klassen.

Latin. Grammatik: lika med 6:te klassen.

Explikation: kap. 16—65 af 2:a och kap. 1—50 af 3:dje boken uti Livius; 1:a och 2:a boken af Cicero de officiis; 4:de boken af Virgili *Æneis* och 1:a boken 1—25 af Horatii oder. Dessutom det viktigaste af Romerska antiqviteter efter Bojesen.

Grekiska. Grammatik: syntaxen efter Säves lärobok.

Explikation: kap. 1—70 af 1:a boken uti Herodotus; hela 3:dje och 4:de samt 200 v. af 5:te rhapsodien uti *Odysséen*.

Hebreiska (valfritt). Innanläsning och formlära samt explikation af de 3 första psalmerna.

Engelska (d:o för klassiska linien). Innanläsning och formlära samt explikation af 26 st. uti May's krestomathi.

d:o (reala linien). Grammatik: Ekmans lärobok. På serskild begäran ett hem-thema hvarje vecka.

Explikation: från 37 kap. till slut uti *M:r Violet by Marryat* samt 8 kap. uti *The Spy by Cooper*.

Franska. Grammatik: avslutad. Ett hem-thema hvarje vecka för reala och hvarannan vecka för klassiska linien.

Explikation: hela *Saintines Picciola* samt af *variétés litteraires*: 1:ère, 2:ème och en del af 3:ème *livraison*.

Mathematik. Geometri: repetition af de 6 första böckerna uti *Euclides*, jemte solution af geometriska theoremer och problemer, efter den af lektor Hultman utgifna problemsamlingen.

Algebra: läran om progressioner och logaritmter, tillika med öfning i logaritm-tabellernas bruk. Dessutom reala linien: analytiska expressioners konstruktion och plan trigonometri.

Naturvetenskap. Fysik (klassiska linien): magnetism och elektricitet samt hydrostatik och aërostatik.

(reala d:o): detsamma samt dessutom öfning med lösning af fysikaliska problemer.

Kemi: från jernet till lärobokens slut.

Historia och Geografi. Historia: den gamla och halfva medeltidens, efter Pütz.

Geografi: repetition.

Filosofisk propedeutik (reala linien). Logik: hela läroboken.

Sjunde klassens öfra afdelning:

Kristendom. Lärokursen avslutad och repeterad.

Modersmålet. Lika med nedra afdelningen.

Latin. Grammatik: lika med nedra afdelningen.

Explikation: 3:dje boken af Livius; 1:a boken af Cicero de officiis; 3:dje boken af Horatii oder. Dessutom repetition af förut genomgångna kurser. Romerska antiqviteter: lika med nedra afdelningen.

Grekiska. Grammatik: lika med nedra afdelningen.

Explikation: repetition, samt 85 kap. af 1:a boken uti Herodotus.

Hebreiska (valfritt). Lika med nedra afdelningen.

Engelska (d:o för klassiska linien). Explikation af 12 kap. uti Columbus.

d:o (reala linien). Lika med nedra afdelningen.

Franska. Grammatik: repetition. Ett hem-thema hvarje vecka för reala och hvarannan vecka för klassiska linien.

Explikation: lika med nedra afdelningen.

Mathematik. Geometri: repetition af nedra afdelningens kurs.

Algebra: d:o af hela den genomgångna kursen, samt lösning af problemer.

Naturvetenskap. Fysik: repetition af hela läroboken.

Kemi: d:o d:o d:o.

Historia och Geografi. Lärokursen avslutad och repeterad.

Filosofisk propedeutik. Logik: läroboken avslutad och repeterad.

Psykologi: det väsendligaste af "själens theoretiska funktion".

4) *Förändring i undervisningsplan.* Emedan 7:de klassens lärjungar på reala linien valt det engelska språket för skrifprofs afläggande vid afgangsexamen, har jag icke ansett mig kunna eller böra fortfara med den under några föregående år praktiserade fortsatta öfning uti tyska språket, ehuru jag hyser oförändrad åsigt, att sistnämnda språk med 6:te klassen för tidigt helt och hållet lemnas afsides. Icke heller har, efter den genom kongl. kungörelsen af den 12 maj 1865 bestämda läroplan, någon tid kunnat beredas till förut praktiserad öfning uti engelska språkets innanläsning för de lägre klassernas lärjungar på klassiska linien, ehuru önskvärdt detta hade varit, enär okunnighet härutinnan är ett hinder för den privatundervisning, som af de äldre lärjungarne för de yngre, serdeles under ferierna, är nödvändig, men som, utan denna insigt, ej kan lemnas af lärjungar på klassiska linien till realisterna.

5) *Undervisningsskyldighetens fördelning mellan lärarne* har under båda terminerna varit på följande sätt:

Rektor mag:r C. S. Hultström har (17 timmar i veckan) undervisat klass. 6 A (= öfra afdelningen) uti tyska och till en del uti engelska, klass. 7 A & B (= båda afdelningarne) uti engelska samt klass. 6 A och 7 A & B uti franska språken. Dessutom rättat franska hem-themata af lärjungarne i hela klass. 7.

Lektor mag:r K. F. Rådberg (21 timmar i veckan) undervisat klass. 6 A och 7 A & B uti matematik, fysik och kemi.

d:o mag:r J. Svedborg (20 timmar i veckan) undervisat klass. 6 A och 7 A & B uti latin, samt dessutom rättat latinska hem-themata af lärjungarne i samma afdelningar.

d:o mag:r G. T. S. Bergman (22 timmar i veckan) undervisat klass. 6 A och 7 A & B uti grekiska, samt klass. 7 A & B uti historia och geografi. Dessutom rättat tyska hem-themata af lärjungarne i klass. 6 A.

vik. d:o mag:r J. F. Kylanter (21 timmar i veckan) undervisat klass. 6 A & B och 7 A & B uti kristendom, klass. 6 A och 7 A & B uti modersmålet samt klass. 7 A & B uti filosofisk propedeutik och uti hebreiska. Dessutom rättat svenska uppsatser af lärjungarne i klass. 6 A och 7 A & B.

- Adjunkt C. A. von Sydow (26 timmar i veckan) undervisat klass. 3—5 A & B uti matematik.
- d:o mag:r A. J. C. Piscator (27 timmar i veckan) undervisat klass. 5 A & B och 6 B uti tyska och franska samt samma afdelningar och till en del klass. 6 A uti engelska. Dessutom rättat tyska hem-themata af lärjungar i klass. 5 A & B och 6 B.
- d:o A. J. K. Lindblad (27 timmar i veckan) undervisat klass. 3—5 uti kristendom samt klass. 3 och 4 uti modersmålet och tyska.
- d:o S. Tengblad (27 timmar i veckan) undervisat klass. 4 uti franska, klass. 3 och 4 uti engelska och klass. 3—6 A & B uti naturalhistoria, samt dessutom duplicerat uti skrifning och räkning i klass. 1.
- d:o mag:r L. J. Wersander (29 timmar i veckan) undervisat klass. 3 och 4 uti latin samt uti historia och geografi.
- d:o fil. kand. A. Ericsson (24 timmar i veckan) undervisat klass. 5 A & B och 6 B uti latin, samt dessutom rättat latinska hem-themata af lärjungarne i samma afdelningar. (Under 7 veckor af höstterminen bestriddes, i följd af adj. Ericssons sjukdom, hans tjänstgöring, enligt förordnande, af stud. J. G. Johansson.
- d:o fil. kand. A. Sahlén (27 timmar i veckan) undervisat klass. 5 A & B och 6 B uti modersmålet, klass. 5 A & B och 6 A & B uti historia och geografi samt klass. 6 B uti grekiska. Dessutom rättat svenska uppsatser af lärjungarne i klass. 6 B.
- vik. d:o stud. J. M. Florell (29 timmar i veckan) varit fast lärare i klass. 1.
- Extra lärare: prestmannen V. A. Wästberg (29 timmar i veckan) varit fast lärare i klass. 2.
- d:o stud. K. F. Kjellberg (29 timmar i veckan) undervisat klass. 5 A & B och till en del 6 B uti grekiska, klass. 6 B och till en del 6 A uti matematik, klass. 5 A & B och 6 A & B uti fysik samt klass. 6 B uti kemi.
- Öfningslärare: direktör O. H. Bergqvist i *sång* och *musik* har under höstterminen, enligt anmälan och vederbörligt medgifvande, hufvudsakligen haft adjunkt Piscator till sin vikarie och under vårterminen varit helt och hållet permitterad, då den sistnämnde haft h. h. eför förordnande att tjänsten förestå.
- materialförvaltaren O. A. H. Stiberg har undervisat uti *gymnastik* och *militär-öfningar*.
- bokhandlare F. A. Zettergren d:o uti *teckning*.

Rörande de under denna rubrik i föregående årsberättelser upptagne *anordningar* anmärkes:

1:o att *bön* måst förrättas serskildt med de 3:ne lägsta klasserna, emedan läroverkets samtliga lärjungar numera ej rymmas uti det befintliga största lärorummet;

2:o att den *offentliga gudstjensten*, i följd af bristande utrymme i kyrkar, ej kunnat bevisas af mera än klass. 5—7, hvarföre *enskild* gudstjenst förrättats i skolan med de 4 lägre klasserna, som dock under den blidare årstiden någon gång fått i stället öfvervara otte- eller aftonsångspredikningarne i kyrkan;

3:o att uti *sång* hvarje lärjunge under veckan haft 2 timmars undervisning, utom det att sång- och musikläraren inöfvat signaler på jägarhorn samt undervisat uti orgelspelning och instrumentalmusik för ett kapell bland skolungdomen, som haft sina öfningar i skolan på onsdags- och lördags eftermiddagar;

4:o att uti *gymnastik*, i öfverensstämmelse med Kongl. cirkuläret af den 9 januari 1863*),

*) Sedan ofvannämnda Kongl. cirkulär föreskrifvit, att "hvarje termin, innan gymnastiköfningarne begynnas, mönstring af läkare bör med lärjungarne anställas i ändamål att utröna, huruvida flere eller färre bland dem må antingen helt och hållet eller till någon del från dessa öfningar befrias", hafva sådana mönstringar blifvit verkställda af provinciälläkaren hr doktor C. F. Kjellberg, som genom afgifna serskilda utlåtanden bestämt, att för höstterminen 6 och för vårterminen 5 lärjungar borde helt och hållet, samt både för höst- och för vårterminen 38 lärjungar från mera ansträngande rörelser befrias.

hvarje lärjunge under veckan haft 3 timmars undervisning, utom militärofningar på onsdags och lördags eftermiddagar för de 3 högre klasserna, som äfven, sedan skarpskytteföreningen benäget till begagnande upplåtit sin skjutbana, några gånger i början af höstterminen och slutet af vårterminen öfvats i målskjutning;

5:o att uti *teckning*, som numera, enligt nya undervisningsplanen, i de 4 lägre klasserna ingår såsom ett gemensamt läroämne på de för veckan bestämde lärotimmarne, *seriskild* och *obligatorisk* undervisning i linearritning på de likaledes i undervisningsplanen bestämde 2:ne timmarne i veckan meddelats åt de 3 högre klassernas lärjungar på reallinien, utom den *valfria* och på anlag beroende frihandsteckningen för samtliga lärjungar på onsdags och lördags eftermiddagar.

B) Lärarne.

1) Klassföreståndare under båda terminerna:

Lektor Rådberg för klassen 7 A.
 d:o Svedborg för d:o 7 B.
 d:o Bergman för d:o 6 A.
 vik. d:o Kylander och extra-lär. Kjellberg för klass. 6 B.
 Adjunkt von Sydow och adj. Ericsson för d:o 5 A.
 d:o Piscator och adj. Sahlén för d:o 5 B.
 d:o Wersander och adj. Tengblad för d:o 4.
 d:o Lindblad för klass. 3.
 Extra-läraren Wästberg för klass. 2.
 vik. adjunkt Florell för d:o 1.

2) *Förändringar*. Till lektor uti kristendom, modersmålet och hebreiska språket har blifvit utnämnd adjunkten vid h. elementarläroverket i Wexiö mag:r S. Sandberg, som dock erhållit tjänstledighet från tillträdesdagen den 1 april till vårterminens slut.

Tvenne ofvan upptagne extra-lärare hafva för läsårets båda terminer varit beviljade; och desse hafva genom Kongl. Maj:ts nådiga proposition vid innevarande riksdag, jemte en ny lektor, blifvit föreslagne till uppförande på ordinarie stat.

C) Lärjungarne.

- 1) Inskrifne, höstterminen: 35 lärjungar, af hvilka 3 från folkskolan, 11 från annat läroverk, och 21, som endast åtnjutit enskild undervisning. (Dessutom hafva 7 lärjungar begagnat den enligt 32 § af gällande skolstadga medgifna tillåtelse att — hvad man kallar — *gå upp* i skolan, d. v. s. att, utan inskrifning, vara närvarande vid lärotimmarne.)
 vårterminen: 14 lärjungar, af hvilka 2 från folkskolan, 5 från annat läroverk, och 7 från enskild undervisning. (Dessutom hafva 10 lärjungar fått tillåtelse att *gå upp* i skolan.)
- 2) Afgångne, höstterminen: 25 lärjungar, hvaraf 3 tagit afgangsexamen den 1 juni (sedan förra programmet var utgifvet), 4 till annat läroverk och 18 till näringarne.
 vårterminen: 8 lärjungar, hvaraf 3 till krigsakademien, 1 till annat elementarläroverk, 2 till näringarne och 2 utan anmäld afsigt. Dessutom äro 6 lärjungar (5 på klassiska och 1 på reala linier) anmälde till afgangsexamen, hvarför de skriftliga profven den 18, 20, 21 och 23 nästlidne april blifvit afagde.
- 3) Uti 7:de klassen hafva 2 lärjungar på den klassiska linien *valfritt* läst det hebreiska och 8 lärjungar det engelska språket.

4) Skolafgift till läroverkets *materiel*,

höstterminen: erlagd af 124 lärjungar; derifrån befriade 127.
 vårterminen: d:o af 120 d:o; d:o 141.

(Den nya, genom Kongl. cirkuläret af den 11 december 1863 bestämda afgiften till läroverkets *byggudsfond* har för höstterminen erlagts af 142 och för vårterminen af 141 lärjungar; och hafva i enlighet med samma Kongl. cirkulärs föreskrift, för att jemte rektor förvalta denna fond, fortfarande såsom delegerade varit utsedde, från läroverket: herr lektor K. F. Rådberg, samt från stadens kommunalstyrelse: herrar doktor K. F. Danelius och, under rådman A. J. Landströms frånvaro vid riksdagen, skeppsredaren C. J. Andersson.)

5) Öfvergång till olika linier: blott 1 lärjunge från klassiska till reala linien.

Lärjungar, som vårterminen läsa *klassiska språk*, äro: i 3:dje klassen 20, i 4:de klass. 24, i 5:te klass. 43, i 6:te klass. 25 och i 7:de klassen 11; summa 123.

(En lärjunge i klass. 7 B. och en lärjunge i klass. 5 B, som läsa latin, hafva, enligt ansökan på sätt Kongl. kungörelsen den 12 maj 1865 bestämmer, varit befriade från grekiska.)

6) Antal för vårterminen: i 1:sta klassen 39, i 2:dra d:o 29, i 3:dje d:o 41, i 4:de d:o 31, i 5:te d:o 63, i 6:te d:o 44, i 7:de d:o 14; summa 261.

I afseende på härkomst äro af dessa lärjungar: adelssöner 13, ofrälse militärens söner 13, prestsöner 22, civile embetsmäns söner 19, ståndspersoners söner 46, borgares och andre näringsidkares söner 61, hemmansegares söner 47, söner af hemmansbrukare, torpare och arbetare m. fl. 40; summa 261.

Under vårterminen hafva 25 lärjungar af extra-läraren Wästberg blifvit beredde till sin första nattvardsgång.

De denna rubrik tillhörande tabellariska uppgifter, i öfverensstämmelse med föreskrifvet formulär, hvilka icke kunna blifva fullständiga förr än flyttningen är bestämd, skola efter vårterminens examen, då detta skett, till Kongl. ecklesiastik-departementet öfversändas.

Då det, enligt nådiga cirkuläret af den 12 maj 1865 angående undervisningen vid elementarläroverken, åligger rektorerna att "i de vid hvarje läsårs slut utkommande programmer serskildt upplysa, i hvilken klass, nedifrån räknadt, hemlexor först förekommit, samt vidare för denna och hvar och en af de påföljande klasserna uppgifva, i huru många läroämnen hemlexor i allmänhet blifvit för hvarje dag lärjungarne föresatta, äfvensom huru lång tid om dagen hemarbetena kunnat i allmänhet anses upptaga för lärjungar af medelmåttiga anlag"; får jag meddela, att, med åttlydnad af föreskriften i läroverksstadgans 118 §, för 1:a klassen hemlexor, då sådane gifvits, varit så obetydliga att de ej kunna räknas, samt för 2:a klassen begagnats så sparsamt och till så ringa omfång, att deras öfverläsning kunnat medhinnas på mindre än 1 timme om dagen. Från och med 3:dje klassen hafva de förelagde hemlexorne, som alltid och i alla ämnen blifvit förut genomgångne och förklarade i skolan, successivt ökats, utan att det dock (såvida ej de serskilda lässkemerna skulle upptagas) är möjligt att ens i *allmänhet* uppgifva, i huru många läroämnen de blifvit för hvarje dag lärjungarne förelagde, emedan dessa varit olika fördelade på olika dagar i veckan, i följd deraf att läsordningarne, oaktadt bästa beräkning och bemödande, ej kunnat uppgöras, med mindre än att, åtminstone för någon klass, svårare, stundom flere och stundom färre, ämnen hopade sig på den ena eller andra dagen i veckan. Emellertid har vid sådant förhållande hemarbetet modererats, så att det, med antagande af medelmåttiga anlag hos lärjungarne, ansetts kunna utan svårighet medhinnas för klass. 3 på $1\frac{1}{2}$, för klass. 4 på högst 2, för klass. 5 på 2 à 3 samt för klass. 6 och 7 på högst 4 timmar hvarje dag, deruti för de högre klasserna inbe-

räknad nödig tid för skriföfningarne. Faran för öfveransträngning bör ock numera vara förebyggd genom det nya stadgandet i nämnde Kongl. cirkulär, som bestämmer, "att i hvarje klass skall finnas en anteckningsbok, i hvilken hvarje lärare för dagen inskrifver, hvilka arbeten han föresatt lärjungarne att fullgöra i hemmet," hvarigenom den bästa öfersigt lemnas öfver hemarbetet, så att rektor och klassföreståndare, enligt föreskriften i läroverksstadgans 100 §, kunna tillse, "att icke i något ämne hemlexor åläggas lärjunge till ett mått, som kan betaga honom nödig hvila och förströelse, eller hindra förberedelse i andra läroämnen".

D) Skollokalen.

Dess otillräcklighet, äfven med tillökning af de uti en angränsande enskild byggnad förhyrda 6 st. lektionsrum, har i föregående årsberättelser blifvit anmärkt. Äfven sedan staden under de 2:ne sista läsåren åt rektor hyrt annan bostad, och de af honom förut innehafde boställsrum varit upplåtna till skolans begagnande, är den öfverklagade förlägenheten för nödigt utrymme ingalunda afhjelpat, enär intet tillräckligt stort gemensamt samlingsrum finnes, icke heller behöflig plats för skolans bibliotek och samlingar, hvilka derföre hufvudsakligen måst skrinläggas, utom det att gymnastiklokalen är alldeles otillräcklig. Vid sådant förhållande är det högst tillfredsställande att kunna hoppas, att detta trängande behof af en större och ändamålsenlig skolbyggnad med det snaraste blifver afhjelpat, sedan rikets ständer vid pågående riksdag för ändamålet beviljat 100,000 r:dr r:mt, hvaraf 60,000 r:dr såsom anslag och 40,000 r:dr såsom amorteringslån.

E) Undervisningsmaterielen.

- 1) *Skolbibliotheket* har blifvit förökadt genom de inköp, som kassans tillgångar medgifvit, och hvaribland specificeras: Georges, Deutsch-Latein. und Lat.-Deutsches Handwörterbuch; Stüpfle och Nægelsbach, Latein. Stilübungen; Schultz, Latein. Synonymik; Wagners ed. af Virgilius; Schlossers världshistoria; Zeitschrift für Lutherische Theologie; d:o für das Gymnasialwesen (19:ter und 20:ster Jahrg.); Aulins pedagogiska tidskrift; Nybloms litteratur- d:o; Upsala akademies årsskrift; Nordisk universitets-tidskrift; Steenstrups Dansk Maanedsskrift; fortsättning af Sundewalls Svenska foglar och Kolbs grosser Atlas der Naturgeschichte m. m.

Följande skänker hafva blifvit emottagne:

- a) från Kongl. ecklesiastik-departementet: 76 st. årsberättelser från norska och danska läroverk för 1863—1865.
 - b) från Konsistorii-expeditionen i Skara: Årsberättelser från svenska läroverken för läsåret 1864—65; Sveriges Runurkunder — Uppland — 4:de häft.; bidrag till Sveriges officiella statistik, II 2 & 3, III & IV; ordbok öfver svenska allmoge-språket af J. E. Rietz, häft. I—V; Svenska språkets lagar af Rydqvist, 3:dje bandet; Julius Cæsar cum commentationibus d. Frigell, vol. I—III.
 - c) för skänker af enskilda personer har redogörelse lemnats i Wenersborgs tidning.
- 2) *Instrumenter och apparater* för undervisning i *fysik* och *kemi*: ett tellurium och lunarium, ångmaskins-modell med spritlampa, glascylinder till Nicholsons areometer, 6 st. kol- och 6 st. zinkeylindrar till elektriskt batteri, 12 st. profrör.
 - 3) *Naturalhistoriska* och 4) *andra samlingar* hafva blifvit förökade genom fortfarande skänker, som successivt omnämnts uti stadens tidning. Serskildt upprepas, att Kongl. Svenska akademien skänkt dess minnespenning i silfver öfver Joh. Upmark-Rosenadler; likasom tacksamt tillkännagifves, att fullmäktige i jernkontoret skriftligen underrättat, att, enligt bemyndigande af brukssocieteten, till läroverket kommer att inom denna månads utgång öfverlemnas en samling, innehållande 150 stuffer af svenska bergarter, med åsatta etiketter och deröfver upprättad förteckning i två exemplar.

- 5) *Ritskolan*, som fortfarande haft serskildt rum, har blifvit förökad med: Harding, Lessons on art; Völker, Das Freihandzeichnen nach geometrischen Körpern und Gypsmodellen samt Hertel, Façaden, Grundrisse und Profile.

Den för nästföljutna kalenderår afgifna

redogörelse öfver läroverkets kassor och fonder

visar följande förhållande:

Debet.	Kontant behållning.	Utlånte kapitaler.	Fordringar.	Summa.	R.mt.
Balans från den 31 dec. 1864.					
<i>Tillgångar:</i>					
Egna kassan	257,63	66,67	0,45	324,75	
Byggnadsfonden	—	1,273,58	—	1,273,58	
Premii- och fattigkassan	13,42	—	—	13,42	
Stipendiifonderna	—	1,621,67	49,26	1,670,93	
Bibliothekskassan	123,13	3,635,58	—	3,758,71	
	S:a 394,18	6,597,50	49,71		7,041,39
<i>Inkomster:</i>					
Egna kassan				309,50	
Materiefonden				1,102,50	
Byggnadsfonden				1,511,12	
Premii- och fattigkassan				312,00	
Stipendiifonderna				699,15	
Lärarnes aflöningsmedel				24,448,37	
Bibliothekskassan				232,81	28,615,45
Balans den 31 dec. 1865.					
Egna kassans skuld till materiefonden					303,86
				Summa	35,960,70.
Kredit.					
<i>Utgifter:</i>					
Egna kassan				870,99	
Materiefonden				326,51	
Premii- och fattigkassan				269,54	
Stipendiifonderna				126,00	
Lärarnes aflöningsmedel				24,448,37	
Bibliothekskassan				177,57	26,218,98
Balans den 31 dec. 1865.					
<i>Tillgångar:</i>					
Egna kassan	Kontant behållning.	Utlånte kapitaler.	Fordringar.	Summa.	
Materiefonden	—	66,67	0,45	67,12	
Byggnadsfonden	472,13	—	303,86	775,99	
Premii- och fattigkassan	—	2,784,70	—	2,784,70	
Stipendiifonderna	55,88	—	—	55,88	
Bibliothekskassan	—	2,171,49	72,59	2,244,08	
Bibliothekskassan	160,22	3,653,73	—	3,813,95	
	S:a 688,23	8,676,59	376,90		9,741,72
				Summa	35,960,70.

F) Examina.

Sedan höstterminen börjat den 24 augusti, avslutades densamma den 19 december genom examen, hvarvid herrar landssekreteraren och riddaren C. O. Almqvist, borgmästaren och riddaren A. W. Russberg, kyrkoherden, theol. kandidaten mag:r D. R. Warholm och apothekaren P. S. Pyhlson af h. h. eforus varit anmodade att närvara.

Vårterminen, som började den 18 januari, skall, sedan läsåret sålunda fortgått under de i läroverksstadgan föreskrifna 36 läsveckor, avslutas genom examen, hvilken h. h. eforus, efter afgifvet förslag, bestämt till fredagen den 1 och lördagen den 2 nästkommande juni, och hvarvid herrar landssekreteraren och riddaren C. O. Almqvist, borgmästaren och riddaren A. W. Russberg, häradsböfdingen och riddaren G. A. Montén, landtränkmästaren och riddaren J. A. Zachrison, kyrkoherden, theol. kandidaten mag:r D. R. Warholm och förste bataljonsläkaren, doktor K. F. Danelius inbjudits, att såsom vittnen komma tillstädes.

I den ordning, som genom anslag i skolhuset skall närmare bestämmas, komma förhören att försiggå *första* dagen kl. 8—12 f. m. (hvarefter blifver examen uti sång och musik), och kl. 3—5 e. m. (hvarefter gymnastik- och militärförfningar företagas) samt *andra* dagen kl. 8—11 f. m. (hvarefter flyttning och avslutning sker), — och har jag äran till beivrande häraf vördsamt inbjuda läroverkets inspektor, herr landshöfdingen och kommandören m. m. grefve E. Sparre, likasom den här studerande ungdomens föräldrar, anhörige och målsmän, tillika med alla öfriga den allmänna undervisningens gynnare och vänner.

Att närvara vid afgangsexamen har, på sätt 4 § uti Kongl. Maj:ts nådiga stadga af den 11 april 1862 föreskrifver, h. h. eforus anmodat: herr landshöfdingen och kommandören m. m. grefve E. Sparre, herr öfversten och chefen för Kongl. Westgötha-Dals regemente, R. S. O. m. m. friherre L. E. Posse, herr landssekreteraren och riddaren C. O. Almqvist samt herr kyrkoherden, theol. kandidaten mag:r D. R. Warholm, hvilka herrar genom rektor skola underrättas om den eller de dagar, som herr statsrådet och chefen för Kongl. ecklesiastik-departementet kommer att för nämnde examen bestämma.

Sist torde jag böra nämna, att höstterminens början är utsatt till fredagen den 24 nästkommande augusti.

Wenersborg den 19 maj 1866.

II. Lägre femklassiga elementarläroverket i Borås.

(Berättelsen lemnad af rektor, mag:r A. G. Hollander.)

A) Undervisningen.

- 1) *Lästerminernas början och slut*: höstterminen börj. d. 22 aug.; slut. d. 18 dec.
vårterminen börj. d. 23 jan.; slut. d. 4 juni.
- 2) *Dagliga lärotiden*: förlagd på förmiddagarne, kl. 7—9 samt 11—2, utom 1 timme (kl. 4—5) å måndags- och torsdagseftermiddagar; hvarjemte kl. $\frac{1}{2}$ 11—11 f. m. öfvats sång och musik samt på eftermiddagarne gymnastik.

3) *Begagnade läroböcker*:

- I Kristendom: katekesen och Norbecks lärobok i dogmatik;
Biblisks historia: Hübners lärobok;
Kyrkohistoria: Corneli d:o;
Modersmålet: språklära af Filén, satslära af Svedbom, läseöfningar och litteraturhistoria af Bjursten;

- Latinska språkets grammatik: Rabes lärobok;
 d:o explikation: Rabes krestomathi, Cornelius Nepos, Julius Cæsar de bello Gallico, Ovidii Metamorphoses sel.;
- Grekiska språkets grammatik: Rabes lärobok;
 d:o explikation: Xenophons Anabasis;
- Tyska språkets grammatik: Lyths lärobok;
 d:o explikation: Lyths krestomathi och Schillers Gesch. des 30-jähr. Kriegs;
- Engelska språkets grammatik: Oldes uttalslära och Öhrlanders språklära.
 d:o explikation: Öhrlanders läseöfningar och W. Irvings Columbus;
- Franska språkets grammatik: Oldes lärobok;
 d:o explikation: Oldes läsebok;
- Mathematik: Zweigbergks lärobok i arithmetik, Euclidis i geometri, Wiemers i algebra;
 Naturvetenskap: Arrhenii botanikens första grunder och elementarkurs, Sundevalls zoologi;
 Historia och Geografi: Alanders lärobok i svensk och allmän historia, Palmblads geografi.

Uti dessa läroböcker hafva följande kurser blifvit genomgångna:

Första klassen:

- Kristendom: *biblisk historia*: gamla testamentets; *katekesen*: 1:sta och en del af 2:dra hufvudstycket. Bibelspråk och psalmer.
- Modersmålet: språkläranas första grunder, det viktigaste af formläran, öfningar i rättskrifning, uppläsning af valda stycken.
- Tyska: det viktigaste af formläran till och med de regelbundna verberna, läseöfningar i läsebokens 1:sta kurs, de grammatiska begreppen meddelade under jmförelse med modersmålet.
- Mathematik: arithmetik, de 4 räknesätten i hela tal, öfning i hufvudräkning; de mera försigkomne sorter och bråk.
- Naturvetenskap: fysisk geografi: det allmännaste om verdensdelarne samt Sveriges, Norges och Danmarks fysiska geografi.
- Historia och Geografi: Sveriges, Norges och Danmarks politiska geografi.

Andra klassen:

- Kristendom: biblisk historia, nya testamentets; katekesen, 2:dra hufvudstycket; psalmversar.
- Modersmålet: formläran och det allmännaste af läran om satsen muntligen och skriftligen; läseöfningar och rättskrifningsöfningar.
- Tyska: formläran, explikationsöfningar samt 30 sidor af läseboken.
- Mathematik: arithmetik, de fyra räknesätten i sorter samt vanliga och decimalbråk; en del lärjungar enkel och sammansatt regula de tri. Hufvudräkning; geometrisk åskådninglära.
- Naturvetenskap: botanik, det allmännaste om roten, stammen, bladet, fröredningsdelarne, frukten samt sexualsystemet. Insamling af växter.
- Historia och Geografi: svensk historia från och med 5:te till och med 8:de tidehvarvet, muntliga berättelser. Geografi, Europas i sammandrag.

Tredje klassen:

- Kristendom: repetition af katekes och biblisk historia, psalmversar.
- Modersmålet: läran om satsen, hufvudsakligen meddelad genom skriföfningar och satsupplösning; rättskrifningsöfningar, läseöfningar.
- Latin: formlära, explikationsöfningar i Rabes läsebok från början till fjerde afdelningen, satsöfningar med vokabelläsning.

Tyska: språklära, formläran samt af syntaxen till pronomen, i läseboken 40 sidor; reallinien dessutom de poetiska styckena i Lyths läsebok.

Engelska: uttalsläran med läseöfningar, formläran samt 10 sidor af läseboken.

Mathematik: aritmetik, enkel och sammansatt regula de tri, reallinien dessutom intresseräkning; geometri, från 40 prop. 1:sta boken till och med 2:dra boken, repetition af 1:sta och 2:dra böckerna samt å reallinien dessutom 10 prop. af 3:dje boken.

Naturvetenskap: botanik, sexualsystemet, det viktigaste från lärobokens början till 2:dra kap.

Historia och Geografi: svensk historia, hela läroboken repeterad, geografi, från och med Schweiz till Europas slut jemte repetition af det föregående.

Fjerde klassen:

Kristendom: repetition af katekesen, psalmversar, läsning af nya testamentet; 1:sta och 2:dra perioderna af kyrkohistorien.

Modersmålet: läran om satsen, utförligare behandlad, ämnesskrifning på lärorummet, rättskrifningsöfningar.

Latin: formlära och det viktigare af syntaxen, läseöfningar i Rabes lärobok, Cornelius Nepos från och med Aristides till och med Alcibiades. Satsöfningar.

Tyska: repetition af språkläran samt af Schillers Gesch. des 30-jährigen Kriegs 2:dra boken sid. 110—158. Skriföfningar.

Engelska: repetition af formläran samt derjemte en del af syntaxen; uti läseboken 40 sidor.

Franska: reallinien: det allmännaste af Oldes formlära samt af läseöfningarne 60 st. i 1:sta afdelningen.

Mathematik: aritmetik, repetition; geometri, 3:dje boken af Euclides samt repetition af de 2:ne föregående; algebra, till och med eqvationer af 1:sta graden; reallinien dessutom aritmetiska öfningar.

Naturvetenskap: botanik, sexualsystemet, samt i läroboken från början till 2:dra kap., växtinsamling. Zoologi, till och med foglarnes.

Historia och Geografi: svensk historia, repetition af läroboken jemte något i läseboken; geografi, repetition af Europas, Asiens och Afrikas.

Femte klassen:

Kristendom: repetition af katekesen; dogmatik, öfra afdelningen Norbecks lärobok till slut; kyrkohistoria: öfra afdeln. repetition af läroboken, nedra afdeln. repetition af det förut lästa jemte en del af 3:dje perioden.

Modersmålet: satslära, ämnesskrifning på lärorummet, rättskrifningsöfningar, litteraturhistoria.

Latin: grammatik, hela läroboken med prosodik och metrik; nedra afdeln. Cornelius Nepos, från och med 6:te kap. Alcibiades till Phocion; öfra afdeln. Cæsar de bello Gallico, 2 böcker, Ovidii Metamorph. sel. 25 $\frac{1}{2}$ sida. Hem-themata.

Grekiska: nedra afdeln. formläran och 9 kap. af Xenophons Anabasis 1:sta boken; öfra afdeln. formlära och det väsentligaste af syntaxen, 2:dra boken af Xenophons Anabasis.

Tyska: repetition af språkläran, uti Schillers Geschichte des 30-jähr. Kriegs sid. 339—416. Skriföfningar.

Engelska: å reallinien, formlära och syntax, 10 kap. af Irvings Columbus. Skrif- och talöfningar.

Franska: nedra afdeln. st. 18—96 af 2:dra afd., öfra afdeln. från 75:te st. 2:dra afdeln. till och med 3:dje afdeln:s prosaiska stycken. Skriföfningar på lärorummet.

Mathematik: nedra afdeln. 3:dje boken af Euclides, 1:sta graden algebra med flere obekanta samt problem; öfra afdeln. 3:dje och 4:de böckerna af Euclides, 2 grader algebra med problem; realafdeln. dessutom räkneöfningar.

Naturvetenskap: botanik; klass. linien, repet. af läroboken till 2:dra kap.; reala linien, hela läroboken, utom läran om kryptogamerna; inledning till fysiken; båda linierna, zoologi från början af läroboken till och med amfibierna.
 Historia och Geografi: svenska historien, repetition af läroboken; allmänna historien, gamla historien; geografin, gamla geografin samt repetit. af största delen af nya.

Öfningar: välskrifning, 2 timmar i veckan i 1:sta och 2:dra klasserna, teckning, hufvudsakligen figur- och landskapsritning, 1 timme i 1:sta och 2:dra klass., 2 timmar i 3:dje, 4:de klass. samt 5:te klassens realafdelning; gymnastik, fristående och apparelj-gymnastik, marsch- och exercisöfningar 3 timmar i veckan med klass. 1—4, 4 timmar med 5:te klassen; musik och sång, 6 halftimmar i veckan.

4) *Undervisningsskyldighetens fördelning mellan lärarne* har varit följande:

Rektor A. G. Hollander har undervisat klass. 3—5 i tyska 10 timmar i veckan, klass. 4 och 5 i latin 10 timmar;

Kollega S. P. Wennergren klass. 3—5 i kristendom 6 timmar, i engelska 7 timmar, i historia och geografi 12 timmar, klass. 3 i latin 3 timmar samt rättat skriftliga uppsatser i 5:te klassen;

d:o J. Nordwall klass. 3—5 i modersmål 7 timmar, i latin 15 timmar, i naturvetenskap 8 timmar samt rättat skriftliga uppsatser i 4:de klassen;

d:o A. Thorin klass. 3—5 i matematik 17 timmar, klass. 4 och 5 i franska 7 timmar samt klass. 5 i grekiska 6 timmar;

d:o J. A. Rosén 2:dra klass. i samtliga ämnen 30 timmar, samt

d:o J. A. Nyberg 1:sta klass. i samtliga ämnen 30 timmar i veckan;

Öfningsläraren löjtnant F. R. Zachrisson i gymnastik 4 timmar i veckan;

d:o ritläraren C. A. Leverin i teckning 3 timmar, samt

d:o orgelnisten J. F. Ström i musik och sång 3 timmar i veckan.

B) Lärarne.

Klassföreståndare hafva varit: för 5:te klass. kollega Wennergren, för 4:de kollega Nordvall, för 3:dje kollega Thorin, för 2:dra kollega Rosén samt för 1:sta klassen kollega Nyberg.

C) Lärjungarne.

1) Inskrifne: vid höstterminens början 9;

„ vårterminens d:o 5.

2) Afgångne: höstterminen 8, deraf 5 till tekniskt eller elementarläroverk; vårterminen 7.

3) Terminsafgift erlade höstterminen: till undervisningsmaterielen 36, befriade 48; till byggnadsfonden 32, befriade 52; vårterminen: till undervisningsmaterielen 37, befriade 45; till byggnadsfonden 34, befriade 48.

4) Antal närvarande under vårterminen: i 1:sta klassen 25, 2:dra klass. 20, 3:dje klass. 17, 4:de klass. 8, 5:te klass. 12, summa 82. Af dessa läsa i 3:dje klassen 10, i 4:de klass. 4 och i 5:te klass. 10 klassiska språk.

Beträffande *hemlexor*, hafva sådana, om ock endast i några ämnen, såsom historia, tysk formlära m. m., börjat gifvas i 2:dra klassen, samt vidare i 3:dje och 4:de klassen i allmänhet uti der lästa språk och vetenskaper, latin, tyska, kristendom, geometri, naturvetenskap, hi-

storia och geografi, hvartill i 5:te komma grekiska och franska samt för reallinien i stället för klassiska språk från och med 3:dje klassen engelska och från och med 4:de klassen franska. För öfverläsning af hemlexorna, hvilkas antal på samma dag i 3:dje klass. stundom varit 4, i 4:de och 5:te klass. 5 à 6, och hvilka ofta i skolan förut blifvit genomgångne, torde i allmänhet erfordras i 3:dje och 4:de klasserna minst 3 och i 5:te klass. minst 4 timmar dagligen.

D) Skollokalen

har under läsåret icke undergått någon förändring.

E) Undervisningsmaterielen.

Bibliotheket har blifvit tillökadt med åtskilliga såväl läse- som läroböcker.

F) Examina.

Examen vid höstterminens slut hölls den 18 december, och voro, jemte läroverkets inspektör, herr kyrkoherden A. J. Enander, herrar. provincialläkaren, R. W. O. doktor S. Elm-lund, borgmästaren A. Wendt, apothekaren S. Österberg samt fabrikören, R. W. O. C. G. Rydin anmodade att densamma bevista.

Årsexamen kommer att förrättas måndagen den 4 juni i närvaro af ofvannämnde herrar, och anställes då från kl. 8 f. m. till kl. 1 e. m. offentlig pröfning i språk och vetenskaper, samt vidare å eftermiddagen slutöfning i gymnastik och sång, hvarefter förrättas flyttning med utdelning af stipendier, premier och fattigmedel.

III. Lägre treklassiga elementarläroverket i Alingsås.

(Berättelsen lemnad af vik. rektorn, mag:r M. C. Jungmarker.)

A) Undervisningen.

- 1) Lästerminernas början och slut: höstterminen börj. d. 23 aug.; slut. d. 19 dec.
vårterminen börj. d. 25 jan.; slut. d. 4 jun.
- 2) Dagliga lärotiden: fördelad på för- och eftermiddagar.
- 3) Begagnade läroböcker:

I Kristendom: katekesen och valda bibelspråk af Flodman;
Biblisk historia: Åkerbloms och Eklunds läroböcker;
Modersmålet: Fryxells språklära och Kyléns satslära;
Latinska språket: Rabes grammatik och läsöfningar;
Tyska språket: Lyths grammatik och läsöfningar;
Engelska språket: Hammars lärobok och Oldes pronunciationslära;
Mathematik: Zweigbergks lärobok i arithmetik, Euclides och Bergius i geometri;
Naturvetenskap: Berlins lärobok, Arrhenii's i botanisk terminologi och Sundevalls i zoologi;
Svensk historia: Alanders läro- och läsebok;
Geografi: Wings lärobok för första klassen samt Palmblads för 2:dra och 3:dje.

Uti dessa läroböcker hafva följande lärokurser blifvit genomgångna:

Första klassen:

Kristendom. Katekes: till tredje hufvudstycket; valda bibelspråk och psalmversar.
Biblisk historia: gamla testamentets efter Åkerblom.

- Modersmålet. Språklära: det viktigaste af de 2:ne första delarne.
 Öfningar i innanläsning och rättskrifning.
 Berättelser ur Alanders läsebok.
- Tyska. Formläran till och med hjälpverberna med motsvarande läsöfningar.
- Mathematik. Arithmetik: de fyra räknesätten i hela tal samt öfning i sorträkning.
 Geometrisk åskådninglära: 1:sta kursen af Bergii lärobok.
- Naturvetenskap. Fysisk geografi: det allmännaste af verdensdelarne samt Sveriges, Norges och Danmarks. 1:sta afdelningen i Berlins naturlära.
- Historia och Geografi. Historia: Svenska konungalängden.
 Geografi: Sveriges, Norges och Danmarks politiska.

Andra klassen:

- Kristendom. Katekes: från 3:dje hufvudstycket till slut; valda bibelspråk och psalmversar.
 Biblisk historia: nya testamentets efter Åkerblom.
- Modersmålet. Språklära: etymologien samt det allmännaste om satsen.
 Öfningar i rättskrifning efter diktamen.
 Berättelser ur Alanders läsebok.
- Tyska. Formläran till starka konjugationen med motsvarande läsöfningar.
- Mathematik. Arithmetik: vanliga och decimalbråk med tillämpning på sorter.
 Geometri: andra kursen till och med mångsidingar.
- Naturvetenskap. Fysisk geografi: Europas.
 Botanik: terminologi samt 50 växter examinerade.
 Zoologi: 2:dra afdelningen i Berlins naturlära.
- Historia och Geografi. Historia: till VIII tidehvarvet efter läroboken, jemte valda berättelser ur läseboken till samma tidehvarf.
 Geografi: Sveriges och en del af Europas.

Tredje klassen:

- Kristendom. Katekes: repetition deraf; valda bibelspråk och psalmversar.
 Biblisk historia: nya testamentets efter Eklund.
- Modersmålet. Formlära: efter Fryxell samt sats- och interpunktionslära efter Kylén.
 Rättskrifning dels efter diktamen, dels efter kakografiska öfningar.
- Latin. Grammatik: formläran och på syntaxen det viktigaste af kasusläran.
 Explikation: 25 stycken af Rabes läsebok; lättare skriföfningar dels hemma, dels på lärorummet.
- Tyska. Grammatik: hela formläran jemte en del af syntaxen.
 Explikation: från 10 till 30 stycken af läseboken. På reallinien dessutom 30 stycken af samma bok; skriföfningar på lärorummet.
- Engelska. Grammatik: uttals- och formlära.
 Explikation: nedra afdelningen 20 stycken, öfra afdelningen till och med 45 st. af läsboken.
- Mathematik. Arithmetik: enkel och sammansatt regula de tri, intresse, rabatt o. s. v. till och med kedjeräkning och kvadratrot-utdragning, allt efter olika ålder och anlag.
 Geometri: 1:sta boken af Euclides samt 2:dra kursen af Bergii geometri.
- Naturvetenskap. Botanik: växt-terminologi efter Arrhenii mindre lärobok samt 100 växter examinerade.
 Zoologi: nedra afdeln. inledning till djurrikets kännedom samt däggdjuren, öfra afdeln. foglarne.

Historia och Geografi. Historia: Sveriges, hela läroboken samt valda berättelser ur läseboken till X tidehvarvet.

Geografi: Europas politiska i det närmaste afslutad och det viktigaste af den fysiska repeterad.

4) Undervisningsskyldighetens fördelning mellan lärarne har varit på följande sätt:

T. f. rektor, fil. dokt. M. C. Jungmarker, som under ordin. rektor, fil. dokt. M. A. W. Kullbergs för sjuklighet åtnjutna tjänstledighet under hela läsåret bestridt rektorsbefattningen, har undervisat (24 timmar i veckan) uti kristendom, latin, naturvetenskap, välskrifning i 1:sta klassen samt rättat latinska skriföfningar.

Kollega, fil. dokt. C. O. N. Dahlgren (28 timmar i veckan) uti matematik, tyska och engelska språken, välskrifning i 3:dje klassen samt rättat tyska och engelska skriföfningar.

vikar. kollega, med. fil. kandidaten W. Schoug (28 timmar i veckan) uti modersmålet, historia och geografi, välskrifning i 2:dra klassen samt rättat svenska skriföfningar.

Öfningslärare: kantor Landahl har under höstterminen och, efter hans d. 30 sistlidne jan. timmade död, kollega C. O. N. Dahlgren, efter förordnande, (4 timmar i veckan) under vårterminen undervisat i *sång*.

mamsell Wilhelmina Bratt under höstterminen och ingenjören J. Hellström (3 timmar i veckan) under vårterminen uti *teckning*, 1 timme med hvarje klass. skolläraren P. Bladh (6 timmar i veckan) uti *gymnastik*, med ungdomen fördelad i 3:ne afdelningar.

B) Lärarne.

Klassföreståndare: t. f. rektor Jungmarker för 3:dje, kollega Dahlgren för 2:dra, v. kollega Schoug för 1:sta klassen.

C) Lärjungarne.

- 1) Inskrifne, höstterminen: 8 lärjungar, } hvilka alla åtnjutit enskild undervisning.
vårterminen: 4 d:o,
- 2) Afgångne, hösttermnen: 5 lärjungar, af hvilka 2 till andra läroverk och 3 till näringarne.
- 3) Skolafgift till läroverkets *materiel*, höstterminen: erlagd af 13 lärjungar; derifrån befriade 26.
vårterminen: d:o af 12 d:o; d:o d:o 29.
- 4) d:o till d:o *byggnadsfond*, höstterminen: erlagd af 13 lärjungar; derifrån befriade 26.
vårterminen: d:o af 10 d:o; d:o d:o 31.
- 5) Ynglingar, som läsa latin, hafva under båda terminerne varit 3.
- 6) Antal för vårterminen: i 1:sta klassen 12, i 2:dra 14, i 3:dje 15; summa 41.

I afseende på härkomst äro af dessa lärjungar: tjänstemäns söner 6, borgares och andre näringsidkares söner 16, hemmanssegares och arbetares söner 16, 3:ne lärjungars härkomst okänd; summa 41.

Hemlexor hafva så beräknats för 3:dje klassen, att lärjungar med vanliga naturanlag derför samt för skriftliga arbeten behöft använda 2:ne timmar dagligen; för 2:dra klassen så, att lärjungarne der behöft 1 timme dagligen.

D) Skollokalen

har icke undergått någon annan förändring än anbringandet af en kateder i samlingsrummet.

E) Undervisningsmaterielen

har under året endast obetydligt tillökats.

F) Examina.

Höstterminen afslutades den 19 dec. genom examen, hvarvid herrar skolans inspektör prosten fil. dokt. A. Nattsén, kammarherren, R. S. O., C. A. Virgin, provincialläkaren doktor G. F. Berggren och rådmannen S. I. Nyman varit af h. h. eforus anmodade att närvara.

Vårterminen kommer att afslutas genom examen, i närvaro af samma herrar och män, som voro anmodade att öfvervara höstterminens examen, måndagen den 4 juni kl. 10—1, hvarefter flyttning förrättas jemte utdelning af premii- och fattigmedel. Slutöfning i gymnastik anställas kl. 4 e. m.

IV. Enklassiga pedagogien i Ulricehamn.

(Berättelsen lemnad af pedagogen P. G. Holmlund.)

A) Undervisningen.

1) Lästerminerna: höstterminen börj. d. 22 aug.; slut. d. 19 dec.
vårterminen börj. d. 18 jan.; slut. d. 31 maj.

2) Dagliga lärotiden: 4 timmar på förmiddagen och 1 $\frac{1}{2}$ timme på eftermiddagen.

Under den kalla årstiden har skolgudstjenst söndagligen förrättats af läraren.

I exercis hafva ynglingarne under den blidare årstiden flitigt blifvit öfvade af skarp-skytten, handelsbokhållaren B. Hagberg, efter välvilligt åtagande.

3) Begagnade läroböcker:

I Kristendom: katekesen;

Biblisk historia: Åkerbloms och Eklundhs läroböcker;

Modersmålet: Bjursténs formlära och läsebok, Kyléns rättstafnings- och satslära;

Tyska språket: Flachs grammatik och läsebok;

Engelska språket: May's lärobok, Goldsmith's the vicar of Wakefield;

Mathematik: Zweigbergks arithmetik, Euclides geometri och Björulings algebra;

Naturvetenskap: Arrhenii "Botanikens första grunder" och Sundewalls zoologi;

Svensk historia: Alanders läro- och läsebok;

Geografi: Palmblads och Strömbergs läroböcker.

Uti dessa läroböcker hafva följande stycken blifvit genomgångna:

Nedra afdelningen:

Kristendom. Biblisk historia: gamla och halfva nya testamentet. Katekisation öfver 1:sta hufvudstycket. Psalmer.

Modersmålet. Form- och rättstafningslära. Rättskrifningsöfningar.

Tyska språket. Formlära. Flachs "förberedande läseöfningar".

Mathematik. De fyra räknesätten i enkla tal.

Naturvetenskap. Fysisk geografi: det allmännaste om verdensdelarne; Sveriges, Norges och Danmarks fysiska geografi. Insamling af växter.

Geografi. Sveriges, Norges och Danmarks politiska geografi efter Strömberg.

Öfra afdelningen:

Kristendom. Katekisation. Bibliska historien efter Eklundh. Vid de dagliga bönestunderna hafva Lukas' och Johannes' evangelier blifvit genomgångna och förklarade. Psalmer.

Modersmålet. Form-, sats- och rättstafningslära. Rättskrifnings- och satsöfningar.

Tyska. Grammatiken och 37 stycken i läseboken. Skrif- och satsöfningar.

Engelska. Grammatiken och läseboken. 4 kap. i Vicar of Wakefield.

Mathematik. Arithmetik: t. o. m. intresseräkning. Geometri: 30 prop. i 1:sta boken. Algebra: hela tal.

Naturvetenskap. Botanik: läroboken samt insamling och undersökning af omkring 100 växtarter. Zoologi: till foglarne.

Historia. Läroboken och afhandlingen om Gustaf Wasa i läseboken.

Geografi. Repetition af läroboken.

B) Lärare.

Pedagog: P. G. Holmlund.

C) Lärjungarne.

1) Inskrifne: höstterminen 3, vårterminen 2.

2) Afgångne: höstterminen 4 till näringarne.

3) Skolafgift: höstterminen erlagd af 8 lärjungar; derifrån befriade 13 = 21.
vårterminen d:o af 9 d:o; d:o 10 = 19.

I afseende på härkomst äro af de under vårterminen närvarande: 1 son af adelsman, 3 ofrälse militärens, 13 borgares och näringsidkares, 2 hemmansegares söner.

D) Skollokalen

har ej under året undergått någon förändring.

E) Undervisningsmaterielen

har under året ökats med inköpte exemplar af Strömbergs geografi, Sundevalls zoologi, Eklundhs bibliska historia, Bjursténs formlära, Arrhenii botanik, May's engelska lärobok, Euclides geometri samt åtskilliga kartor.

F) Examina.

Höstterminen börjades den 22 aug. och afslutades den 19 dec. genom examen, som bevitnades af kyrkoherden mag:r G. A. Sundborg, kaptenen och postmästaren, riddaren S. J. Hammarstrand och borgmästaren H. Lundqvist.

Vårterminen, börjad den 18 jan., skall afslutas den 1 juni. Till examens öfvervarande hafva inbjudits ofvannämnde herrar samt kronofogden A. R. Sandberg.

Tillägg:

Förliden måndag den 14 maj, sedan berättelsen för Wenersborgs elementarläroverk redan var lagd under pressen, inspekterades, enligt förordnande, dess gymnastikinrättning af föreståndaren vid kongl. gymnastiska centralinstitutet, herr öfverstelöjtnanten och riddaren m. m. G. Nyblæus, inför hvilken föreisning skedde af ungdomens färdighet både i gymnastik och militärofningar; hvarefter herr inspektören, jemte välvilligt meddelande af värdefulla råd, begärde och erhöll svar på åtskilliga frågor i denna viktiga angelägenhet.

Wenersborg, som ofvan,

C. S. Hultström
rektor.